

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

III. De necessitate confitendi Circumstantias aggravantes, Peccata dubia
&c. & præmittendi Examen Conscientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

ex vi alterius obligationis iterum confiteri teneatur. Ita Bonacina disp. 5. quest. 5. sect. 2. punct. 4. num. 32. post Suarez, Navarum, Filiucium, & plurimos alios Doctores. Ratio est: quia jam satisfecit præcepto Confessionis, cum re ipsa valide sit confessus. Excipitur tamen casus ille, quo quis Sacramentum Eucharistiam sumpturus, recordatur peccati mortalis omisi: nam tunc,

(e) *Suprà* si absque periculo infamiae possit denuò confiteri, tenetur præmittere Confessionem, ac peccatum illud directè Clavibus Ecclesiae subijcere, ut jam alibi (e) dictum.

QUÆSTIO III.

De necessitate confitendi Circumstantias aggravantes, Peccata dubia &c. & præmittendi Examen Conscientiæ.

47. **Q**uæritur I. Utrum Circumstantiæ solùm aggravantes, etsi notabiliter, sint necessariò confitendæ? Pro cuius resolutione notandum, quòd Circumstantiæ aliæ mutant speciem peccati, aliæ intra eandem speciem duntaxat aggravent.

Circumstantiæ speciem peccati mutant, quæ?

(f) *Ut dictum in Tract. 3. Dist. 2. Quest. 2. per totum.*

Idem contingit in illis casibus, quando peccatum ex genere suo veniale, per accidens fit mortale, vel econtrà. (f) Et tales circumstantias speciem peccati mutant, certum est, esse necessariò confitendas; idque expressè fatetur, atque definit Concilium Trid. Sess. 14. cap. 5. & can. 7.

48. Circumstantiæ aggravantes appellatur eæ, quæ malitiam actus ex objecto desumptam, intra eandem speciem peccati duntaxat aggravant, seu majorem reddunt; non autem superaddunt novam malitiam specie distinctam ab ea, quam actus habet ex objecto. Et ex his aliæ sunt notabiliter aggravantes, quæ videlicet multùm aggravant malitiam actus intra eandem speciem peccati; ut furtum mille florenorum simul ablatorum: aliæ non notabiliter aggravantes; ut furtum quinque, vel sex florenorum. Quæstio præsens præcipuè procedit de circumstantiis.

Idem contingit in illis casibus, quando peccatum ex genere suo veniale, per accidens fit mortale, vel econtrà. (f) Et tales circumstantias speciem peccati mutant, certum est, esse necessariò confitendas; idque expressè fatetur, atque definit Concilium Trid. Sess. 14. cap. 5. & can. 7.

48. Circumstantiæ aggravantes appellatur eæ, quæ malitiam actus ex objecto desumptam, intra eandem speciem peccati duntaxat aggravant, seu majorem reddunt; non autem superaddunt novam malitiam specie distinctam ab ea, quam actus habet ex objecto. Et ex his aliæ sunt notabiliter aggravantes, quæ videlicet multùm aggravant malitiam actus intra eandem speciem peccati; ut furtum mille florenorum simul ablatorum: aliæ non notabiliter aggravantes; ut furtum quinque, vel sex florenorum. Quæstio præsens præcipuè procedit de circumstantiis.

stantijs notabiliter aggravantibus ; nam omnes fatentur , circumstantias parum duntaxat aggravantes , non esse necessario confitendas. His prænotatis ,

49. Resp. Etsi confitendum sit, circumstantias solum aggravantes in Confessione explicare ; nihilominus per se loquendo, nulla est obligatio , eas etiam notabiliter aggravantes confitendi. Ita D. Thomas 4. dist. 16. q. 3. D. Bonaventura, Matruus disp. 21. Theol. mor. num. 175. & communior, atque probabilior Doctorum ; licet non pauci oppositum teneant , etiam Scotistæ , eò quòd Doctor 4. dist. 17. §. De secundo , libertatem suis reliquerit , hanc vel illam sententiam tuendi. Probatur autem data responsio ; quia non est imponenda ejusmodi obligatio , nisi constet de tali præcepto : quinimò in dubijs melior est conditio possidentis ; simulque in obscuris minimum est sequendum , juxta Reg. 30. Juris in 6. cum concordantijs. Deinde tale præceptum , talisque obligatio , nullibi reperitur : quinimò Concilium Tridentinum satis clarè oppositum indicat , Sess. 14. cap. 5. & can. 7. ubi exactè tradit doctrinam de obligatione confitendi , solummodò meminit obligationis confitendi omnia & singula peccata mortalia , & circumstantias , que speciem peccati mutant ; ergo neque à nobis asserenda est obligatio confitendi circumstantias speciem peccati duntaxat aggravantes. Et hoc eò magis , quia idem Concilium cit. cap. 5. expressè subjungit , nihil aliud in Ecclesia à poenitentibus exigi.

50. Dices. Juxta Concilium Trid. cit. cap. 5. talis requiritur Confessio , ut Sacerdotes de gravitate peccatorum rectè valeant judicare , & proportionatas poenitentias injungere : atqui ad hoc necessario exigitur Confessio circumstantiarum notabiliter aggravantium ; nam aliud judicium est de gravitate mille florenorum , quàm decem , majorque poenitentia pro illo furto injungenda , quàm pro hoc ; ergo. Resp. negando minorem , cum sua probatione : nam sufficit , ut Confessarius judicet de gravitate culpæ secundum speciem suam moralem , sicque proportionatam poenitentiam injungat ; nec opus est , ut judicet de tantitate seu intensione culpæ intra eandem speciem moris. Sive (ut alij loquuntur) sufficit ad judicium sacramentale , quòd Judex sit informatus quoad omnia substantialia , inter quæ sunt circumstantiæ speciem mutant ; licet non quoad omnia accidentalia , qualia sunt circumstantiæ solum aggravantes. Nec urget , quòd unicum furtum mille florenorum æquivalcat centum
M m m m m m furtis

Per se loquendo non teneatur confiteri circumstantias aggravantes, etiam notabiliter.

Solvitur instantia.

Confessarius quomodo debeat judicare de gravitate culpæ ?

furtis decem florenorum. Resp. enim, id verum esse in genere entis, seu physico; non autem in genere moris: nam certum est, quod priori casu unicum numero peccatum, in altero autem centum committantur.

Quid Concilium Tridentinum circa hoc statuat?

§ 1. Neque aliud vult Concilium Trident. *loc. cit.* nam sic ait: *Constat enim, Sacerdotes iudicium hoc incognitâ causâ exercere non potuisse, neque aequitatem quidem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere duntaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent.* Hæc Concilium, inde inferens, à pœnitentibus omnia peccata mortalia, & præterea etiam has circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant. Unde, quia alitum fuit Concilium Oecumenicum de circumstantijs duntaxat aggravantibus; simulque noti juris sit, quod exceptio firmat regulam in contrarium in casibus non exceptis, arg. l. Quælitum. §. denique. ff. de Fundo instructo, cum concordantijs: sequitur, per se loquendo, nullam esse obligationem confitendi circumstantias duntaxat aggravantes.

Per accidens quantum oportet confiteri circumstantias aggravantes.

§ 2. Additur *per se loquendo*. Nam per accidens contingere potest, quod quis obligetur confiteri circumstantias aggravantes: ut si certæ v. g. quantitati furci sit annexa reservatio, vel excommunicatio; nam de ea tunc debet constare Confessario, ne absque jurisdictione absolvat. Simile quid accidere potest propter annexam obligationem restituendi, cujus modum pœnitens petit sibi indicari à Confessario. Quod si hoc necesse non sit, poterit Confessarius absolutè dicere pœnitenti: *Restitue, quod abstulisti.*

Quid de consuetudine peccandi?

§ 3. Insuper, quamvis non detur *per se obligatio* confitendi consuetudinem peccandi, nihilominus ea per accidens dari potest. Sic fit, quando Confessarius, ut rectum iudicium formare valeat de dispositione pœnitentis, & intelligere, an is non sit constitutus in occasione proxima peccandi, vel ipsa consuetudo non sit novum peccatum propter aliquam specialem rationem &c. interrogat pœnitentem circa hanc peccandi consuetudinem; prout explicat, & notat Joannes Cardenas in *Crisi Theologica cap. 2. ad Propositionem 58. Innocentij XI.* ubi Pontifex hanc ordine § 8. damnavit: *Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.* Etsi enim consuetudo peccandi, post priora peccata ritè confessa, sit circumstantia duntaxat aggravans, & sic *per se loquendo* non necessariò confitenda: tamen *per*

2. III. De necessitate confitendi Circumstantias aggrav. &c. 1009
per accidens, ob rationes prædictas, tenetur pœnitens eam aperire Confessario interroganti.

54. Quæritur II. Utrum peccata dubia sint necessariò confitenda: Resp. Probabilius est, & in praxi communiter tenendum, quòd peccata dubia sint confitenda, sub dubio tamen. Ita Herincx disp. 3. de Confess. quest. 4. & communior Doctorum, quamvis non desint oppositum tenentes. Ratio est: quia oportet peccata explicare, prout sunt in conscientia pœnitentis; ergo, sicuti peccata certa sunt sub certitudine explicanda, ita peccata dubia sub dubio. Id ipsum suadet communis praxis, & sensus Fidelium, per quem sufficienter manifestatur nobis voluntas Christi, obligantis ad Confessionem talium peccatorum.

Peccata dubia sub dubio sunt confitenda.

55. Accedit alia ratio: quia præsens Quæstio, ejusque Resolutio, procedit de dubio propriè dicto, adeò ut quis pro neutra parte habeat iudicium probabile, sed remaneat omninò suspensus, non determinando in alterutram partem, an peccaverit, nec ne; vel an tale peccatum fuerit confessus, nec ne: quod vocant *Dubium negativum*. (g) Nam passim fatentur Doctores, secùs esse dicendum de inani scrupulo, utpote ex frivolis duntaxat rationibus ortum habente: item & de casu illo, quo quis probabiliter uni parti determinatè adhæret, utputà se non fecisse hoc peccatum, vel illud jam confessum esse, quamvis remaneat aliqua formido de opposito; quia tunc licebit sequi sententiam probabilem, imò etiam practicè deponere Dubium positivum, si quod subortum fuit. Atqui stante dubio propriè dicto, seu negativo, si quis non confiteatur sub dubio peccatum, de quo dubitat, operatur cum conscientia practicè dubia, atque exponit se periculo faciendi Confessionem sacrilegam, & non integram; ergo hoc ipso peccat.

Quod intelligendum de dubio propriè dicto, sive negativo. (g) *Ut dictum Tr. 1. Dist. 3. n. 29.* Secùs de scrupulo, aut dubio positivo.

56. Nec obstat illud commune dictum: *In dubio melior est conditio possidentis*. Resp. enim, in dato casu possessionem stare pro obligatione legis de facienda Confessione. Nam certum est, omnia peccata mortalia, quorum conscientiam pœnitens habet, Jure Divino esse necessariò confitenda: quòd autem ab hac generali obligatione Legis Divinæ sit exceptum peccatum mortale dubium, necdum certò constat (imò praxis, & consuetudo piorum Fidelium oppositum habet; simulque *Consuetudo est optima legum interpret.* cap. Cùm dilectus. de Consuetud.) & consequenter possessio stat pro obligatione Legis Divinæ, ac proinde allata instantia urget in oppositum.

Solvitur instantia.

An possit, & debeat quis peccatum confiteri, quamvis Conf. illius veniat in notitiam Complicis ? 57. Quæritur III. An, quando peccatum non potest rite explicari in Confessione sine manifestatione Complicis, possit, & debeat pœnitens tale peccatum confiteri, non obitante, quòd Confessarius veniat in cognitionem Complicis ? Resp. Probabilius esse, quòd possit, ac debeat ; dummodò non possit alius Confessarius adiri, simulque Complici præter solam notitiam Confessarij nullum aliud damnum eveniat. Ita D. Bonaventura 4. dist. 21. part. 2. art. 1. quest. 3. Mastrius disp. 21. Theol. Mor. num. 185. Sannig dist. 10. de Confessione, q. 6. num. 11. Suarez, Layman, & communior aliorum. Ratio est : tum quia pœnitens utitur jure suo ; & Complex, si quod dispendium famæ apud Confessarium incurrit, sibi ipsi impuret, eò quòd liberè fuerit socius talis criminis, quod sine ejus manifestatione coram Confessario explicari nequit. Nam, ut habet Reg. 86. Juris in 6. *Dammum, quod quis suâ culpâ sentit, sibi debet, non alijs, imputare.* Tum quia ex una parte Confessarius cognoscit peccatum Complicis sub sigillo Confessionis duntaxat, ac proinde non datur vera ratio infamix, parùmque vel nihil læditur fama Proximi, seu Complicis : ex altera verò parte urget præceptum Divinum integritatis Confessionis.

Quid de sententia negativa ? 58. Fatendum tamen, quòd oppositam etiam sententiam nonnulli Doctores sequantur ; ut Diana part. 1. tract. 7. resolut. 49. Navarrus cap. 7. Manual. n. 3. & alij ab ipsis citati : quia (inquiunt) præceptum non infamandi alterum, fortius est præcepto integrandi Confessionem. Sed hæc ratio non convincit : nam in multis casibus ex justa causa licet peccatum Proximi manifestare (h) etiam in Foro externo ; cur igitur id non licebit in Foro Sacramenti Pœnitentiæ, ad servandam integritatem Confessionis ? Et hinc prior Sententia merito censetur probabilior, èstque communior.

Aut si adiri possit alius Confessarius ? 59. Dicitur notanter num. 57. *dummodò non possit alius Confessarius adiri.* Nam si id potest, tenetur pœnitens alium Confessarium adire, ne sine causa proltituet bonam famam, atque existimationem Complicis apud Confessarium. Lugo disp. 16. de Pœnit. num. 391. & seqq. cum alijs. Et ob eandem causam, si Confessarius animadvertat, pœnitentem paratum esse ad nominandum Complicem circa ea peccata, quæ sine Complicis agnitione intelligi possunt, debet ipsum modestè prohibere, quin etiam, si ad particularem personam descendat, increpare ;

2. III. De necessitate confitendi Circumstantias aggrav. &c. 1011
ac multò minùs ipsemet Confessarius curiosè inquiret de perso-
na Complicis, uti notat D. Bonaventura *cit.* 9. 3. & alij passim.

60. Quæritur IV. Quænam diligentia adhibenda sit in exami-
ne conscientie faciendo? Resp. I. Certum est, quòd pœnitens
debeat priùs se diligenter examinare, antequàm Sacramenta-
lem Confessionem peragat. Pater hoc ex sæpè *cit.* Concilio
Trident. *Sess.* 14. *can.* 7. ubi definit, *omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, esse confitenda.*

61. Resp. II. Talis diligentia in faciendo ante Confessio-
nem examine conscientie adhibenda est, qualis communiter
inter homines adhiberi solet in re feria, & quæ multum cordi
est. Ita Scotus 7. *dist.* 17. *q. un.* §. *de secundo.* Marchantius *tom.*
1. Tribunalis, trakt. 4. *tit.* 6. *q. 3.* Sannig *quest.* 5. *num.* 11. & alij. Ra-
tio est: quia, ut loquitur Concilium Trid. *loc. cit.* sufficit *diligens*
præmeditatio; ac proinde non requiritur strictissima & exactissi-
ma discussio, sed sufficit diligentia moralis, sive humano modo
facta, qualem scilicet viri prudentes in arduis negotijs commu-
niter adhibere solent.

62. Resp. III. Certum est, hanc diligentiam non requiri
eandem in omnibus. Ratio est clara: quia in hoc attendendus
est status pœnitentis, ac tempus, quod à præterita Confessione
effluxit. Minus enim diligentie requiritur in homine DEUM
timente, & qui frequenter, v. g. singulis hebdomadibus confite-
tur, quàm in alio, qui omnibus peccandi occasionibus exponitur,
& ad plures menses, aut etiam integrum annum, Confessionem
distulit: unde moraliter hæc res est dijudicanda.

63. Resp. IV. Licet Rustici quandoque inveniantur ne-
gligenter examinati, ipsi tamen communiter non sunt dimittendi,
ut se magis examinent, ac postea redeant ad Confessionem:
Ita Lugo *disp.* 22. *de Pœnit. sect.* 2. *n.* 20. Vasquez, & alij.
Ratio est: quia de ijs præsumitur, licet millies se examinent,
non fore magis aptos, quàm si ab ipso Confessario breviter in-
terrogentur, ac suaviter examinentur. Quando igitur Con-
fessarius cognoscit talem defectum examinis in hominibus ru-
dioribus, expedit, ut suâ industriâ ipsos adjuvet, suis-
que interrogationibus eorum suppleat defectum.

M m m m m m 3

QUÆ.